

ГАЗЕТА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ
УКРАЇНИ

Голос України

СУБОТА,
12 квітня
2003 року

№ 71 (3071)

ФОТО СТАНІСЛАВА СТОЯНОВСЬКОГО.

Рукописи горять!

Значна частина Кам'янець-Подільського міського архіву загинула у вогні. У четвер о 12.30 почалася пожежа в архівосховищі №1, розташованому на третьому поверсі Францисканського костелу. Полум'я охопило п'ять найцінніших фондів з історії Подільської губернії загальною кількістю 100 тисяч справ, датованих кінцем XVIII — початком XX століття. Пожежу загасили, однак через відсутність належних засобів гасіння документи заливали водою. Жертв і постраждалих немає. Вогонь пошкодив покрівлю будівлі.

За попередніми даними,

причиною займання стало порушення правил експлуатації пічного опалення, що його використовували в друкарні єпархіального управління православної церкви московського патріархату, яка розташована поверхом нижче.

Ситуація в архіві давно викликала занепокоєння. Нещодавно комісія Держкомархіву констатувала відсутність відповідних умов для зберігання документів Національного архівного фонду у приміщеннях міського архіву, **повідомляє наш власний кореспондент Віра ШПИЛЬОВА.**

(Докладний репортаж з місця події читайте в наступному номері.)

ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

Земельні справи на законодавчому полі

Ранкове засідання 11 квітня

На позачерговому дні уряду у Верховній Раді народні обранці розглядали стан дотримання законодавства щодо видачі державних актів на право приватної власності на землю. Зокрема, у поле зору народних депутатів потрапила ситуація з виділенням гектарів у натурі. За словами доповідача — голови Державного комітету України із земельних ресурсів Анатолія Даниленка — початок земельної реформи покладено ще 18 грудня 1990 року з прийняттям Верховною Радою Української РСР постанови «Про земельну реформу». Відтоді на законодавчому полі прийнято чимало нормативних актів. Головним із яких, звісно, можна вважати Земельний кодекс у новій редакції.

(Закінчення на 2-й стор.)

Єдина перспектива СНД — створення зони вільної торгівлі

Президент України Леонід Кучма в рамках робочого візиту до Узбекистану зустрівся «віч-на-віч» зі своїм узбецьким колегою Ісламом Карімовим. Під час розмови обговорено питання створення зони вільної торгівлі в рамках СНД. Глави обох держав були єдині в тому, що СНД має перспективи тільки через створення зони вільної торгівлі в рамках СНД. Вони висловили сподівання, що таке рішення буде прийнято на саміті у вересні. Президенти також обговорили питання двосторон-

ньої торгівлі й активізації товарообігу між двома країнами. Іслам Карімов підтвердив, що основний товаропотік бавовни здійснюватиметься через українські порти, що сприятиме зростанню товарообігу між Україною та Узбекистаном. Глави держав у розмові приділили увагу й питанню регіональної безпеки та відбудови повоєнного Афганістану, а також торкнулися ситуації в Іраку.

Учора Леонід Кучма вилетів з Ташкента до Туркменістану.

КАРТИННА ГАЛЕРЕЯ

Феодосій Гуменюк

(1979 р.)

Покинутий хутір

Полотно, олія.

ПОГОДА

Нарешті!

13—14 квітня в Україні зберігатиметься хмарна погода з проясненнями. Істотних опадів не очікується, лише 13 квітня у західних, а 14 квітня у східних областях невеликий дощ. Температура повітря вночі 1—7 градусів тепла, 13 квітня на Лівобережжі місцями 1—3 градуси морозу. Вдень на всій території 12—19 градусів тепла.

У Києві та області також очікується мінлива хмарність, переважно без опадів; температура повітря вночі 2—7 градусів тепла, вдень 14—19 градусів тепла.

ПОБРАТИМИ НЕБЕС

ФОТО УНАН.

Сьогодні відзначають професійне свято працівники космічної галузі України. Нам є що святкувати: ми були і залишилися космічною державою. Ось знімок, що нагадує про це: морський старт українського ракетоносія «Зеніт 3SL», Тихий океан, літо 2000 року. На іншому знімку — троє наших земляків — космонавтів різних поколінь: Віталій Жолобов, Павло Попович та Леонід Каденюк. Двоє з них живуть і трудяться вдома, в Україні. Матеріали про їхні космічні й земні турботи читайте на 4-й сторінці.

Зірка першої величини

ВІТАЄМО!

Дивовижні трапляються збіги, які випадковими назвати неможливо. Сьогодні, 12 квітня, День працівників ракетно-космічної галузі України — День космонавтики. І день народження нинішнього Генерального кон-

структорського бюро «Південне» Станіслава Миколайовича Ко-нухових.

У редакції «Голосу України» давно склалися дружні та взаємно корисні стосунки з колективом КБ «Південне» та його Генеральним конструктором Станіславом Коноховим. Ми гаряче і щиро вітаємо Станіслава

Миколайовича з днем народження, бажаємо йому здоров'я та благополуччя, ще більших завоювань на космічних орбітах і нових висот цих орбіт. Адже дивовижно ще й те, що саме в ці квітневі дні майже п'ятдесят років тому також було створено й КБ «Південне» у Дніпропетровську.

Голова
Верховної Ради України
Володимир ЛИТВИН.

У НОМЕР

Немає грошей — й тепла не буде

У четвер «Кримгаз» припинив постачання палива в 49 котельних півострова. Опалюються лише лікарні й пологові будинки. Без тепла і гарячої води ще прохолодний півострів залишився через борги, які перевищили шість мільйонів гривень. Головні неплательники — комунальні й промислові підприємства та кримчани, третина яких не в змозі вчасно оплачувати споживання енергоресурсів. 800 тисяч мешканців роками залишаються за межею бідності, їхній прибуток не перевищує 175 гривень на місяць.

Та й заборгованість у зарплаті становить нині дві третини місячного фонду оплати праці, і скоротити її не вдається, **повідомляє наш власний кореспондент Віктор ХОМЕНКО.**

Грім ударив

Але треба не хреститися, а змінювати обладнання

Минулої середи вранці посеред півтора-мільйонного Харкова на житловому масиві впала опора високовольтної лінії електропередач. На щастя, обійшлося без жертв. Знеструмленими виявилися кілька районів міста, багато підприємств. Серед них кардіоцентр, в'язниця, насосні стан-

ції й котельні. У зв'язку з цим було припинено холодне водопостачання, а більш ніж 200 будинків залишилися без гарячої води.

Тиждень тому на сторінках «ГУ» директор харківського НДІ «Укренергомережапроект» Валерій Чевичалов саме говорив про харківську енергосистему як про міну уповільненої дії. Розрахована років на 25 роботи, вона відслужила майже два терміни експлуатації. Якщо в місцевій енергосистемі терміново не почати відновлення устаткування, то такі аварії, напевно, незабаром траплятимуться одна за одною з непередбаченими наслідками, **передас наш власний кореспондент Микола КОСИЙ.**

СЬОГОДНІ ЧИТАЙТЕ:

«Карлюка» збирає друзів

3

До ювілею кафедри україністики
Варшавського університету

5

Вічна цінність
подібна до мрії

7

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Пам'ятати завжди

Нині парламентські комітети розробляють законопроекти, які стосуються проблем інвалідів. Про це повідомив Голова Верховної Ради України Володимир Литвин на засіданні Генеральної асамблеї всеукраїнського громадського соціально-політичного об'єднання «Національна асамблея інвалідів».

Протягом свого існування (а НАІУ працює з вересня 2001 року) асамблея, що об'єднує майже мільйон людей, досягла відчутних результатів, відзначив глава парламенту. Він пе-

реконаний, що про такі організації треба пам'ятати завжди, а не тільки напередодні виборів роздавати обіцянки. За його словами, день уряду з проблем інвалідів, який відбувся у лютому, вилився в «потрібну і наболілу» загальноукраїнську розмову. Асамблея, на думку Володимира Литвина, не самоціль, і треба розглядати її діяльність як «важливий елемент громадянського суспільства, до якого ми прагнемо». Крім того, нині треба не лише констатувати наявність проблем, а й

забезпечувати матеріальне підґрунтя для їх реалізації. А така конструктивна праця, яка є між парламентом і асамблеєю, на переконання Голови ВР, має бути і на рівні виконавчої влади. Голова Володимир Литвин відзначив деяких керівників громадських організацій інвалідів та активістів руху.

У засіданні взяли участь голови парламентських комітетів, віце-прем'єр-міністр України Дмитро Табачник, інші представники уряду і адміністрації Президента.

Земельні справи на законодавчому полі

(Початок на 1-й стор.).

За інформацією голови Держкомзему, нині з земель державної власності у приватну передано 70,5 відсотка сільгоспугідь, або 28,1 млн. га. На місці 11,7 тисячі колишніх колективних сільгосп-підприємств унаслідок реформування з'явилося 19 тисяч нових агроформувань. Державні акти на право приватної власності на земельну частку (пай) одержали 13,7 млн. громадян. Слід зазначити, що процес не скрізь відбувається успішно. Якщо у Кіровоградській області змінено на держакти більш як 96,3 відсотка сертифікатів, то в Одеській — 24,1, а в Житомирській — лише 13,1 відсотка. Однією з головних проблем при оформленні й видачі таких документів, наголосив Анатолій Даниленко, залишається брак фінансування.

Станом на 1 березня нинішнього року укладено договорів на проведення землевпорядних робіт з оформлення та видачі актів на 313,5 млн. грн., водночас профінансовано з різних джерел менш як 122 млн.

Деінде на ниві земельної реформи процвітають порушення. З вини органів місцевого самоврядування та керівників сільгосппідприємств до списків власників на земельну частку (пай) не внесено близько 164 тисяч громадян, які мають таке право. Пізніше майже 94 відсотки позбавлених власності селян — немало з них за рішеннями суду — все-таки отримали право на гектари. Водночас перевітками виявлено 5,3 ти-

сячі осіб, які неправомірно отримали сертифікати. Приміром, у ТзОВ «Україна» Рокитнянського району Київської області під час паювання землі до списку осіб протиправно не внесли 62 громадян, а у Івано-Франківській області до кримінальної відповідальності притягнуто голову сільської ради села Перлівців, який включив до списків пайовиків 14 осіб, котрі не мали на це право.

Непоодинокі факти неправомірного внесення до списків посадових осіб райдержадміністрацій, голів сільських і селищних рад, а також членів їхніх родин та знайомих. Зокрема, з цього приводу притягнуто до адміністративної відповідальності понад сто держслужбовців. Тільки в Міжгірському районі Закарпатської області, де надто гостро стоять питання забезпечення селян земельними паями внаслідок обмеженості орних гектарів, справи за скоєння зазначених дій порушено проти п'яти державних службовців. А в Київській області, за рішенням Печерського районного суду Києва, притягнуто до відповідальності голову Бородинської районної ради, який незаконно одержав земельний пай.

Чимало часу на сесії було присвячено питанням надання земель сільгосппризначення громадянам України з числа раніше депортованих осіб, які мешкають у сільській місцевості АР Криму. Центральні органи виконавчої влади для уникнення соціальної напруженості цьому питанню приділяють особливу увагу.

Проте процес оземелення кримських татар, незважаючи на заходи, проходить складно.

Проблему надання земель сільгосппризначення працівникам соціальної сфери на селі порушив народний депутат Олег Білорус. За його словами, куди не поїдеш, в одних селах земельні ділянки вчителів і лікарів дали, а в інших — ні. Анатолій Даниленко з цього приводу поінформував: більш як 580 тисяч га землі вже передано у користування працівникам соціальної сфери. Але указ Президента про виділення надлів учителям та лікарям гальмується на місцевому рівні.

Ішлося і про проведення комплексу весняно-польових робіт. Не було ще такого року, щоб загинуло так багато озимих — більш як половина. На думку А. Даниленка, тут потрібна фінансова підтримка з боку держави. Отриманню такої допомоги може посприяти Верховна Рада.

Ірина КОЗАК,
Валерій ДРУЖЕНКО.

Пріоритет — права і свободи людини

Завершується підготовка до пленарного розгляду проекту Кримінально-процесуального кодексу, опрацювання якого доручено парламентській робочій групі на чолі з Першим заступником Голови Верховної Ради України Геннадієм Васильєвим.

На своєму черговому зібранні в четвер, 10 квітня, фахівці в цій галузі — народні депутати України та посадовці правоохоронних органів — зосередили увагу на відповідності кодексу вимогам Конституції України та міжнародним актам, на вдосконаленні й лібералізації застосування норм кримінально-процесуального права. Як підкреслив Г. Васильєв, тут слід виходити з пріоритету захисту прав і

свобод людини. У цьому зв'язку робити посилення на відповідний досвід країн Європейського союзу, зокрема ФРН і Франції.

Для додержання зазначеного пріоритету було проаналізовано чимало статей кодексу. Насамперед з нових його розділів, що стосуються затримання особи, висунення обвинувачення, попередньої перевірки заяв, повідомлень та зняття інформації з каналів зв'язку під час попередньої перевірки заяв і повідомлень до порушення кримінальної справи тощо.

Відбувся ґрунтовний обмін думками з питань підслідності

кримінальних справ. Тут, як зазначалося, доводиться зважати на спеціалізацію правоохоронних структур — прокуратури, органів внутрішніх справ, податкової міліції, служби безпеки. Адже кожна з них здійснює оперативну діяльність і досудове слідство за власним принципом. З урахуванням цих та інших не менш істотних обставин норми й положення стосовно системи досудового слідства і підслідності було вирішено подати в кодексі окремим розділом.

Крім того, йшлося про необхідність підготовки до пленарного розгляду в пакеті з КПК проектів законів про прокуратуру, про працівників та про систему органів досудового слідства, а також законопроектів про внесення змін і доповнень до низки чинних законодавчих актів у галузі кримінально-процесуального права.

Умови складні, але зростання аварійності вдалося стримати

Державтоінспекція України 14 квітня відзначає своє професійне свято. З проханням розповісти про те, чим живе нині ця служба, ми звернулися до начальника Департаменту ДАІ МВС України генерал-лейтенанта міліції Олександра Міленіна.

— Найважливіше, на мою думку, це те, що нам удалося стримати зростання рівня аварійності, — сказав Олександр Міленін. — У першому кварталі 2003 року порівняно з аналогічним періодом минулого дорожньо-транспортних пригод поменшало на 880 (-15,3 відсотка), а кількість людей, які загинули або були травмовані в них, скоротилася відповідно на 230 (-21,4 відсотка) і 893 особи (-14,7 відсотка). Наголосу, що зниження не тільки рівень аварійності, а й важкість самих аварій. І це попри те, що нашим працівникам довелося нести службу в надзвичайно складних умовах чинності недосконалого адмінзаконодавства.

— Що ви маєте на увазі?

— Передусім ідеться про загальновідомий закон про притягнення до відповідальності за порушення Правил дорожнього руху. Більшість його положень нині не дає змоги Державтоінспекції належним чином впливати на дорожню ситуацію в країні. Чітко простежується тенденція до зниження адміністративного впливу. Протягом двох останніх років кількість притягнених до відповідальності правопорушників зменшилася в чотири-п'ять

разів. Чинна система виконання покарань, за якою «вирок» порушникам виносять судові органи, вочевидь недосконала. Про це свідчить такий факт: із чотирьох мільйонів протоколів, складених стосовно порушників ПДР, більш як мільйон так і не розглянуто в суді. То про який тут адміністративний вплив можна вести мову? Тому й не

дивно, що кількість порушників правил руху зростає на 20 відсотків і становить чотири мільйони. Звичайно, ми не можемо залишатися осторонь пошуків шляхів негайного розв'язання цієї проблеми. Ми вже розробили два відповідні законопроекти, котрі нині перебувають на розгляді у Верховній Раді.

— Однак, мабуть, не лише недосконалість законодавства не дає Державтоінспекції підтримувати належний порядок на автодорогах. Раніше часто доводилося чути про вкрай низьке матеріально-технічне забезпечення підрозділів ДАІ...

— Нині ситуація істотно поліпшилася. Хоча, щоб досягти цього, ми були змушені вдатися до практики надання платних послуг населенню. Нині це єдине, що дає нам змогу вижити в умовах, коли від належного обсягу фінансування із заробітної плати нам виділяють лише 50 відсотків, а за іншими показниками (форма, техніка тощо) — взагалі нічого.

І всупереч цьому нині Державтоінспекція вже достатньо вкомплектована новітньою тех-

Нам грають сурми, а не похоронні дзвони

АКТУАЛЬНА РОЗМОВА

— Пане Гірик, після смерті Слави Стецько позиції націоналістів, принаймні кількісні, в «Нашій Україні» значно ослабли. Можливо, ця ідеологія в епоху боротьби за демократію взагалі безперспективна? Принаймні вам, націоналістам, є місце у громадсько-політичному об'єднанні, про створення якого на недавньому форумі «НУ» оголосив Віктор Ющенко?

— Вважаю, що так питання взагалі не повинно стояти. Без націоналістичної складової ця сила буде неповною і нездатною подолати першу планку — привести до влади українського Президента. Зрозуміло, певна частина команди Віктора Ющенка цього погляду не поділяє. Іх колись яляли націоналістичним жупелом, і ці комплекси досі збереглися. Насправді українські націоналісти ніколи не були агресивні до інших націй і народів. Втім, про це добре сказала в опублікованому у вашій газеті інтерв'ю пані Слава Стецько.

Наша ідеологія не анахоризм. Вона актуальна і на етапі боротьби за демократію. Адже її визначальна функція — захист нації від внутрішніх і зовнішніх загроз. А вони, погодьтеся, залишаються і нині, на дванадцятому році відновлення незалежності. Подивіться, що відбувається в нашій країні: експансія російського капіталу, культури, мови, інформаційного простору, видавничої діяльності. Здається, не в Україні живемо, а десь у російській нечорноземній глибинці...

Стратегічною метою націоналістів є не участь у конкретних виборах, а побудова Української національної держави і

захист інтересів української нації. Своє місце у президентських виборах ми визначили: ми за Ющенка. Але хіба перестануть бути актуальними націоналістичні функції після його перемоги? Адже на нового Президента впливатимуть й інші політичні сили, представлені і не представлені в об'єднанні. Вони стануть ще актуальніші, якщо олігархічним кланам вдасться законсервувати нинішню ситуацію «всерйоз і надовго». Отже, я не вважаю, що ми безперспективна політична сила.

— Однак КУН відіграє роль швидше пасивного попутника, ніж активного учасника у виборчих дистанціях...

— А ми і кажемо про те, що маємо стати активною складовою частиною блоку, з якою рухуватимуться не лише під час наступних президентських виборів. Для нас важливо забезпечити представництво націоналістів і у Верховній Раді, і в місцевих представницьких органах. Я погоджуюсь, що нині нас дуже мало в рядах усіх рівнів. Ця кількість не адекватна симпатіям українців до нашої ідеї. За даними різних соціопитувань, від п'яти до десяти відсотків населення прямо пов'язують свої надії на майбутнє держави з націоналістами і готові голосувати за їхніх представників. Але нині ці голоси розсіюються між різними партіями правового, державницького спектра. Вони не зібрані в одне ціле. Одним із завдань конгресу і є концентрація цих голосів для підтримки однієї політичної потуги.

— Але не секрет, що саме націоналістичне середовище розсія-

Із досьє «ГУ».

Євген ГРНИК — член фракції «Наша Україна», мандат здобув у 89-му виборчому окрузі на Івано-Франківщині. Працює в Комітеті з питань бюджету. Один з лідерів Конгресу українських націоналістів. Світогляд сформувався під впливом батька Олексі Гірика, який на знак протесту проти колонізації України 22 січня 1978 року вчинив акт самоспалення біля могили Кобзаря на Чернечій горі.

не на кілька таборів...

— Як і розсварені і конфліктують між собою. Це правда, на жаль. Гірка правда. Ситуація майже класична: «Не так ті вороги, як добрі люди». Ми, націоналісти всіх таборів, просто зобов'язані об'єднатися, інакше це за нас зробить антидержавники. І ми працюємо в цьому напрямі. Я твердо переконаний, що українська нація має потребу в націоналізмові, і надюсь, що ми осоромимо недругів, які поквапилися із панахидою. Нам грає сурма, а не б'ють дзвони, нам час до праці.

— Якщо судити за діями націоналістів де-юре і, скажемо так, де-факто (останніх у фракції Віктора Ющенка більше, ніж перших), вони найрадикальніші, найопозиційніші до чинної влади. У зв'язку з цим не конфліктуєте з іншими «групами впливу»?

— Якщо брати мене, то я ніколи не бовтався, як каже Іван Плюш, між більшістю і опозицією. Так само це не роблять і мої, як ви кажете, радикальніші колеги. Звичайно, це не схвалюють поміркованіші колеги, але...

— Але у вас демократична фракція. Де все вирішується «не словом, а ділом».

— Я зрозумів іронічний підтекст вашої репліки. Це гасло

«НУ» неправильно, якщо казати за великим рахунком. Можливо, ви це тонше відчуваєте як представник тієї сфери, де слово і є діло. Я вважаю, що треба діяти і тим, і тим. Бо будь-яка справа починається зі слова. Тим більше що, перебуваючи в опозиції, ділами не відзначаєшся, і слово тут дуже важливе. Бо саме за його допомогою можна донести до людей свою позицію, пропагувати свої майбутні дії.

Справді, депутати з націоналістичними поглядами були або ініціаторами найактуальніших дій, які проводила фракція, або закликали до чіткішої позиції, коли решта намагалася «відсидіти в окопах».

— Даруйте, тут у вас є потужні конкуренти — комуністи.

— Якщо ми хочемо привести до влади свого Президента, то треба проявляти рішучість. Можливо, через брак власних ініціатив залишається високим, але не зростає рейтинг Віктора Ющенка. Його оточення не працює на випередження. І мені здається, якби ця радикальна, націоналістична складова в блоці «НУ» була численніша, то стала б сміливіша й однозначніша позиція самого блоку. І корисна насамперед для лідера. (Закінчення на 7-й стор.).

Фото Анастасії СИРОТКИНОЇ.

Не зривайте первоцвіт

Хоч цьогорічна весна й запізнилася, підсніжники вже пробилися до сонця навіть крізь латки снігу. І, як завше, стали об'єктом «полювання» для тих, хто робить комерцію на торгівлі ними. Навіть попри те, що майже всі карпатські первоцвіти занесені до Червоної книги. Тож, як і кожної весни, закарпатські природоохоронці знову вдарили на сполох. А в Свалявському районі винищувачам тенденцій вісників весни загрожує штраф у розмірі до семи неоподатковуваних мінімумів. Такий приклад заслуговує підтримки.

На знімку: купуючи первоцвіти, ми заохочуємо браконьєрів до ще масштабнішого винищення цих ніжних рослин.

Іван ГУДЗОВАТИЙ.

ІНІЦІАТИВИ

Інформація про владу доступна кожному

У приміщенні Одеського головпоштамту відкрито Інтернет-кіоск облдержадміністрації. Відтепер кожен бажачий може завітати на сайти державних структур Одещини, а також на сайти Президента, Верховної Ради і Кабінету Міністрів України. Інформацію на сервері оновлюватимуть щодня, регулярно представлятимуть і прийняті владними структурами документи. Цю послугу надало місцеве відділення «Укртелекому». У майбутньому, аби забезпечити відкритість і прозорість діяльності місцевих органів влади, передбачається встановити ще кілька таких кіосків.

Георгій ВОРОТНОК.

Одеса.

«Карлюка» збирає друзів

На третій Міжнародній виставці-конкурсі карикатур «Карлюка-2003» у Полтаві визначено переможців

Найперших приємностей було дві: нинішній конкурс проводять за інформаційної підтримки нашої газети, а заступник головного редактора і «одвічний» черговий голосоукраїнського «Куреня» Віталій Суддя — член журі (на знімку передостанній). До його складу також входили (на знімку зліва направо) москвич Сергій Тюнін, Валентин Дружинін, запорізький козак, а нині теж москвич, киянин Володимир Казаневський та президент Федерації карикатуристів Європи британець Роджер Пенвіл та інші не менш поважні гумористи з близького та далекого зарубіжжя. А зібрав усіх цих достойних добродіїв на полтавській землі місцевий карикатурист Михайло Шлафер.

(Закінчення на 8-й стор.).

Фото Миколи БЕЗНОСА.

Влада шукатиме інші шляхи

Наміри херсонських водо-постачальників оновити своє господарство, схоже, провалилися. Роботу щодо отримання кредиту від Європейського банку реконструкції та розвитку і гранту програми ТАСІС, спрямованої на захист акваторії Чорного моря від забруднення, зупинено на невизначений термін: сторони не змогли домовитися.

— Ми не згодні, щоб оператора кредиту призначав банк. Це стане недешево. Заперечуємо проти поставлення закордонних матеріалів, тому що власні дешев-

ші. Надто високі й відсоткові ставки — за отриманих 11 мільйонів євро належить повернути 18 мільйонів, — зазначив на брифінгу херсонський міський голова Володимир Сальдо.

Міська влада шукатиме інші шляхи підтримки збиткового господарства. «Полегшає» й споживачам: ЄБРР ставив вимогу стовідсоткового відшкодування собівартості послуг населенням, що означало збільшення плати за воду та каналізацію удвічі — до 1 гривні 65 копійок за кубометр.

Алла БРУСИЛОВА.

Херсон.

ЗАЙНЯТІСТЬ

Ярмарок вакансій

У Запоріжжі відбувся традиційний «Ярмарок вакансій». На підприємствах міста їх виявилось не так вже й мало. Лише 50 учасників ярмарку могли працевлаштувати майже дві з половиною тисячі безробітних. Загалом, за словами фахівців міського центру зайнятості, нині запорізьким підприємствам потрібно майже три тисячі працівників. А на обліку в центрах зайнятості Запоріжжя перебуває близько шести тисяч осіб.

Виходить, що знайти роботу в Запоріжжі не так вже й складно? Не поспішаємо із висновками, а заглянемо на ярмарок. На кого тут найбільший попит? Найвищий рейтинг у машиністів екскаваторів, бо їх не готує жодний навчальний заклад області. Потрібні також електрогазозварювальники металевих конструкцій, електромонтери, слюсарі, водії категорії «Д» тощо. Жінки в цей бік навіть

не поглядають. А їх на ярмарок прийшло чи не втричі більше, ніж чоловіків. Торік в центрах зайнятості області на обліку перебувало 64,7 тисячі жінок. Водночас роботодавці заявили менш як п'ять тисяч вільних робочих місць, з яких лише тисячу розраховано на жінок.

Не кривитиму душею — були вакансії і для медсестер, вихователів, продавців, вчителів. Але біля цих роботодавців не було людно. «На 185 гривень?» — почув я поблизу. Отож проблема не лише в дефіциті робочих місць, а й у рівні зарплати. Так само потрібні муляри і малярі, фрезерувальники і токарі, автоелектрики і охоронці. Є робота тимчасова та постійна. Для фахівців — всього кілька місць. Простіше знайти місце тим, хто згоден виконувати підсобні роботи, прибирати в офісі тощо.

Олександр АБЛІЦОВ.

Запоріжжя.

У НОМЕР

Відкрито кризовий центр для дітей

дають безкоштовно. Найближчим часом тут проводитимуться благодійні обіди для дітей, які залишилися без нагляду батьків. Забезпечення продуктами взяли на себе керівники підприємств і організацій району,

а також чиновники райдержадміністрації і райради. Плановано, що в майбутньому кризовий центр стане виконувати функції дитячого притулку.

Алла АНТИПОВА.

Луганська область.

Котилася писаночка «Голос України»

Завовго до Великодня почали малювати писанки діти Кам'янець-Подільського району та міста. Серед витворів уже є писанки з логотипом нашої газети, бо в Кам'янці - Подільському «Голос України» тісно пов'язують із воскресінням української духовності. На переможців конкурсу юних писанкарів чекають дипломи «ГУ» та численні призи.

Віра ШПИЛЬОВА.

Хмельницька область.

Малюнок переможця конкурсу «Карлюка-2003» у Полтаві болгарина Стефана Десподова

АНОМАЛІЇ

Таємниця бірюзової безодні

Землею третю планету Сонячної системи назвали через непорозуміння. Землі на Землі насправді не так і багато. Якщо бути точним, то 29,2% поверхні. Решта 70,8% вкриті водою. А оскільки домінуючий на планеті вид, тобто ми з вами, значно впевненіше почуватися на суші, то велетенські простори Світового океану були й залишаються для нього «тегга» (правильніше, мабуть, сказати aqua) incognita». «Двері» в невідоме, сховані під його поверхню, можуть відчинятися навіть біля кромки обжитих тисячоліттями районів. Дивовижне, незрозуміле й таємниче може зненацька виринути в кількох десятках метрів від звичного й буденного життя...

Сюжети про таємничих і страшних мешканців моря трапляються і в древніх міфах, звідки вони перекочували і до Біблії. Досить згадати історію про Левіафана. Безліч легенд про морських страховищ передавалася з вуст до вуст, з покоління до покоління. Архієпископ Олаус Магнус опублікував 1555 року в Римі «Історію скандинавських країн», у якій є розповідь і про морських зміїв, яких нібито зустрічали тамтешні моряки. Зокрема, описувано змія завдовжки 60 и завтовшки 6 метрів, який живився биками, віями ми й... рибалками.

У газетах і часописах XIX століття з'являлося чимало розповідей про морських страховищ. Приміром, лейтенант Сенфорд повідомив, що на власні очі бачив змію завдовжки 20 метрів. Трохи згодом (1879 року) писали, що моряки корабля «Сіті оф Балтимор» бачили велетенську змію з «головою бульдога» в Аденській затоці.

Такі повідомлення про зустрічі з гігантськими зміями періодично з'являлися у пресі і в наші дні. Горезвісний Нессі даймо спокій, і без неї таємниць вистачає. Приміром, 25 квітня 1977 року неподалік Нової Зеландії екіпаж японського траулера «Zuiyo Maru» підняв з глибини майже триста метрів напіврозкладені рештки дев'ятиметрово- «морського змія». Маленька, 45 см завдовжки, голова, довга,

півтораметрова шия, чотири метрових плавці, тонкий двухметровий хвіст. Усі розуміли, що такий незвичайний виллов напевне зацікавить учених. Однак знахідка розкладалася, і судновий лікар заявив, що не може гарантувати здоров'я екіпажу. За такої ситуації капітан змущений був викинути «незнайомця» в море.

Перед цим знахідку сфотографували й заміряли. Довжина страховища становила 32 фути (майже 9,6 м), а вага — 4000 фунтів (1,6 т).

Загадкові повідомлення про дивну істоту протягом десятків років надходять від моряків і мешканців тихоокеанського узбережжя Канади і США. За описами, у неї довга шия, короткі загострені передні плавці, коняча голова з виразно окресленими очима і ротом, чи то вуха, чи то ріжки. Дехто згадує волосний покрив, як у тюленя.

А кілька років тому з черева вбитого кашалота було вилучено рештки триметрового дитинчати загадкової тварини, щоправда, у досить жалюгідному стані. Істоту нарекли кадбозавром.

Історії далеких океанів можуть здатися надто ефемерними. У наших морях — Чорному й Азовському, здавалося б, жодних таємниць, а монстрів поготів бути не може. Єдина акула — катран і та ледь півтора метра сягає... Не кажіть!

1855 року офіцери брига «Меркурій» бачили темно-сіру істоту, подібну до ящера, завдовжки понад 20 метрів. Вона пливла до кримського мису Меганом, хвилюподібно вигинаючись. Тільки-но бриг наблизився до невідомої тварини, вона зникла під водою.

1921 року «Феодосійська газета» повідомила, що в морі біля Карадагу з'явився «величезний гад». Для його впіймання було відряджено роту червоноармійців. Коли вони прибули до Коктебеля, то побачили лише слід на піску, що йшов до моря. Поет Максиміліан Волошин надіслав газетну вирізку з заміткою про «гада» Михайлові Булакову. Згаданий факт було покладено в основу сюжету його повісті «Фатальні яйця»...

У травні 1961 р. рибалка Михайло Кондратьєв і його гості удосвіта виловили на катері порибалити. Неподалік скелі Золоті Ворота, метрів за триста від берега й за п'ятдесят від себе, вони побачили коричневу пляму. Попрямували до неї, але об'єкт почав віддалятися в море. Трохи згодом над водою піднялася величезна голова, зорі вкриті брудними космами, що нагадували водорості. Між ними мерехтіли маленькі очі.

7 грудня 1990 р. рибалки витягли з невода залишки двометрово-го дельфіна. Живіт тварини було буквально вирвано одним укусом. Ширина щелеп по дузі сягала метра. Перелякани люди обрізали сітку й хутенько втекли. А наступної весни було виявлено ще одного дельфіна з такими само слідами на тілі. Його привезли, поклали в холодильники, та за кілька днів сталася аварія: холодильники розморозився, і «доказ» довелося викинути.

1994 року двоє працівників Карадазької біостанції занурювалися з аквалангом біля Золотих Воріт. На глибині 20 метрів вони побачили щось на кшталт велетенського морського котика завдовжки майже 15 метрів, який потім зник у глибині.

Улітку 1996-го іхтіологи Богачов і Мачкевський о 10 вечора йшли човном від Золотих Воріт до біостанції. Зненацька в місячний доріжці метрів за 10 від берега з'явилася величезна спина без плавців. Що то було, фахівці сказати не могли. Вони намагалися «приміряти» побачене до відомих мешканців Чорного моря, але аналогій не знайшли.

Численні скептики відкидають можливість існування біля кримських берегів великої невідомої тварини. Всі повідомлення при цьому списують на пусті вигадки ласих до сенсацій газетярів.

А група канадських науковців пояснює розповіді про монстрів оптичним ефектом, який виникає біля поверхні води у разі стикування повітряних шарів різної температури. Об'єкти, що перебувають у воді, при цьому здаються багаторазово збільшеними. Наприклад, голова моржа завбільшки 40—50 сантиметрів може здаватися гігантською — близько 7—8 метрів. Ці висновки, безперечно, заслуговують на серйозну увагу. Але все одно, мабуть, зарано ще ставити останню крапку в історіях про загадкових морських мешканців.

Бельгійський зоолог Бернард Хевелманс дослідив майже 600 розповідей очевидців про загадкових водяних істот за період з 1639-го по 1994 рік. На його думку, 80 із них вочевидь вигадані, ще 80 можна пояснити за аналогією з відомими науці морськими мешканцями, 140 випадків він відкинув через численні неясності в описах. Але залишилося ще 300 випадків, які важко кваліфікувати. Автор припускає, що у молододосліджених глибинах океану справді живуть великі істоти, не відомі науці. На його думку, в розповідях про таємничих мешканців Світового океану завжди слід намагатися знайти «лінію розмежування» між явною вигадкою і фактами, які поки що не знаходять пояснення. Втім, це стосується не тільки «морських страховищ»...

Олег ДЕНИСОВ.

На знімку: знахідка «Zuiyo Maru».

В «Уточненні», надрукованому в газеті «Голос України» в рубриці «Увага!» від 19 березня 2003 року, слід читати: «В матеріалі «Крок до співробітництва з НАТО» («ГУ» від 04.03.2003, № 41) і «Зміна діалогу» («ГУ» від 06.03.2003, № 43) сталася помилка. Замість слів «До складу делегації увійшли... перший заступник голови Комітету ВР з питань національної безпеки і оборони Олег Грачев» слід читати: «До складу делегації увійшли... перший заступник голови Комітету ВР у закордонних справах Олег Грачев». Редакція просить вибачення за допущені неточності.

Про що пам'ятає горіх

Україна отримала Першого Космонавта пізно — вже коли такі речі стали майже буденними. Місяців зо два тому я навіть не здигувався, коли зателефонували й сказали: «Тут прийшов Каденюк!» — «Той самий?» — «Майже»

Виходжу й бачу чоловіка, дуже схожого «на того самого Каденюка», але той чорнявий, а цей здався спершу майже рудим. Все просто: вони брати-близнюки, цей за того лише на чверть години старший. Він виявився колегою-журналістом, приніс матеріал, який, наперед зауважимо, з причин, як кажуть, «не залежних», не побачив світу. Дивно, що це не посварило нас, а зблизило до бесід. Спершу ті бесіди не торкалися Каденюка Леоніда — у Сергія Каденюка своя історія, він математик, спортсмен, довго жив у Росії й навіть був чи не чемпіоном з марафону. А на тему Космосу вийшли через пам'ять дитинства: я сказав, що досі не забув місяця, де стояв, коли почув про політ Гагаріна.

Брати Каденюки (тоді четвертокласники) почули про це, йдучи зі школи. Хлопці навпростець, городами, кинулися додому слухати радіо. Льонька, хоч і ніс сумку з книжками (саме була його черга), біг попереду...

Оці бесіди встановили між нами дивовижно хороше відчуття: двоє з мільйонів українців, раніше незнайомих, раптом зустрілися, в одного брат у космосі бував, і він тепер ніби й тобі трохи брат. Мабуть, це краще знайоме естонцям: народ малий, всі всіх знають.

А згодом я збагнув ще одне, може, головне, хоч і ледь вловиме: усі ми — дослідники космосу. Ось один Каденюк досліджував той космос в одному вимірі, а другий Каденюк — в іншому, теж — безмежно.

Це відкрилося, коли Сергій приніс кілька записаних ним спогадів. Там є фраза: «Осягаючи істину, з якоюсь виною вторгнення ми їй співчуваємо. Вона притаїлася в глибинах наших клітин, і здатна зазвучати в нас могутнім оркестром знання-взаємин, лиш знайди і дай їй таку можливість...»

Перша фотографія

«Очевидно, це перша наша з Леонідом фотографія в жит-

ті. На чорно-білому знімку без дати нам з Льонькою місяців по чотири-п'ять. Я — у мамі на руках, наспулений, дивлюся спідлоба кудись на підлогу. Льонька — у тата на руках, зосереджено щось розглядає зліва на стелі над фотографом. Між батьками стоїть Вова, йому близько п'яти років. Вова чорнявий, як циганчук, у тата вдався. За спиною у батьків стоїть мамина рідна сестра — наша тьотя Маруся. Їй близько 15 літ. Мама у легенькому літньому квітчастому платті з великими квітами (мені туманно пригадуються світло-зелений, жовтий та червоний кольори — хоча знімок не дає цього бачити).

Коли це знято? Що робила у нас тьотя Маруся? Чому я пам'ятаю кольори маминого плаття?..»

І от він описує весь той день, якого сам не міг пам'ятати. Описує очима брата Вовки, котрий на зріст тоді був майже як те ліжко, на якому лежали близнята Льоня і Сергій. Описано півня, kota Бориса, і кілечко, до якого прив'язували під горіхом квочку. Описано навіть, яку тінь котре дерево відкидало — вишні вздовж плоту, горіх над ворітьми, крислата груша, старша від усіх дерев, ще молодий виноград, мамин квітничок з півоніями. Горіх — Вовин ровесник. Тато посадив його, коли їхньої хати тут ще не було, як і не було, але вже чекалося, Вови. Батьки тоді жили й вчителювали в селі Колінківці, за десять кілометрів від Клішківців.

Зрештою, описано все, хто що робив того дня, як прийшла Маруся (цю Марусю Гончаренко дев'ятирічною дівчинкою сестра Ніна забрала до себе, коли із неспокоїного наддністрянського села Жижави, з Тернопільщини, переїхала вчителювати з чоловіком у порівняно тихе село Колінківці, на межі Бессарабії з Буко-

виною). Описано, як вони прибиралися до фотографування: як Вовка мучився зі шнурками; як Маруся переодягнулась у білу блузку з мережаним комірцем; яким був тато у святковому темно-синьому костюмі, стрункий, недавній солдат, а тепер учитель фізкультури; як мама дістала новеньке плаття з барвистого шовку. Мама молода й гарна, і йому хотілося бачити її ще молодшою, якою він її не може пам'ятати.

Розміри дитинства

«Коло хати росте і височіє над усім світом горіх. Аж до неба. Він поважно заступає півнебес над головою і підбирає своєю тінню півземлі під ногами. Могутній і широчений горіховий стовбур розходиться крислатою кроною з гладеньким сріблясто-зеленим гіллям у просторі далеко десь над дитячими головами.

Розміри дитинства — дуже важливі.

Треба лізти на горіха, коли хочеш до неба...»

А горіх довго залишався неприступним для них. Навіть кіт Боря лазив туди. Правда, не з інтересу, а рятуючись від пса Тарзана або розбишаки-півня.

«Горіх заступав півнеба. Здавалося, все, що літало, не могло перелетіти горіха. Навіть літаки, «кукурузники-чік-рики», літали не вище нашого горіха. Лиш його обминали, аби не зачепитися...»

Ото така спокуса небесна! Залізти туди, відчутти висоту і, зачепившись за останню гілку, спроможну втримати тебе, і крикнути на весь куток: я — на небі!..

Зірка!..

«Хлопці, — а їм цієї зими 55-го ще буде по чотири роки, — дома самі. І цілий день будуть самі.

Батьки на роботі у школі. Мама перед тим, як піти, дала синам Вовині олівці й паперу. Щоб собі малювали.

Хлопці вирішили малювати літо — у нім кольорів якраз на

всю коробку олівців. Серьожка намалює чорним олівцем хату, в якій живуть вони з мамою, татом і Вовою. Коло хати — двір, дерева, виноград, пліт і дорогу за плотом, по якій літом їздять підводи, а зимою сани. А Льоня усе це має зафарбувати.

Нарешті, посеред столу на папері лежить розмальоване літо з великим ясным сонечком на ціле небо.

А тим часом надворі сонечко заховалося.

Гуде піч. Вогонь кидає крізь щілину дверцяч чудернацькі спалахи на потемнілі сині стіни.

Цікаво, а яким вогнем горить олівець? Червоний, звичайно, червоним, синій, напевно, синім, зелений -зеленим. А чорний?

Дванадцять вогнів — ціле літо посеред зими у пічці!..

Вони не стали гадати, як горітимуть олівці по одному, а вкинули всю коробку. Розберуться, кому як горіти...

А олівці собі спалахнули й скоренько згоріли. Як просте поліно. Ще й скоріше — як папір. Хлопчаки так до пуття і не розділили, які то вогні від олівців.

Знову стало тихо й сумно. Тепер мама сваритиме. А Вова ще й відлупцює. Це ж таки його олівці.

Хлопці вмошнуються на стільцях біля вікон. Просунувши голови поміж маминих вазонів, приліпають до шибок. Звідси ще видно і двір, і пліт вздовж дороги, що коричневим олівцем був зафарбований Льончиком на малюнку. І стежку, витоптану в снігу від хвіртки. І хвіртку, куди прийдуть мама з татком і Вова.

Але нікого й ніде нема. Кіт Боря й собі десь пропав. Можливо, вибів навмисне. Щоб сиділи самі...

Усі десь пропали. Можливо, вже й не прийдуть. Ніколи-ніколи. А тут вже й ніч. Хіба не страшно?

Першим схлипує Серьожка. Мовчить-мовчить, а далі й сорбідно підхоплює плач тихеньким басом Льонька.

Притихла пічка. Вона давно

Фото із сімейного альбому Л. Каденюка.

забула про олівці й жалібно жевріє у щілінках дверцяч. У хаті без мамі — ніч...

Невимовно сумно. І лиш у плачу спасіння.

«Зірка!..» — Льоньків плач обривається цим вигуком. Там, у темній синяві неба, крізь вигрітій дитячими шокми на шибі кружечок, спалахнула яскрава іскринка.

На самім небі!

Плачу враз не стало...

А ще рипнула хвіртка. Вова пробіг поперед мамі і в синях загупотів ногами, збиваючи сніг з валинок...»

Старт

Коли Леонід Каденюк летів у космос, його брати стояли на трибуні, звідки було видно мис Канаверал. «А прямо перед трибуною — звичайна, оточена очеретом, калюжа, що дуже нагадувала зарожанський

став, як дивитися на нього з греблі. Або став у Клішківцях на Лунці, у Малинецькій яру, де вони пасли корову. Чи Дудків став, що у яру між Лишицею-горою і Дібровою, куди їздили на велосипеді купатися.

А тепер, тут, з іншого боку Землі — звичайна калабаня, в якій замість жаб плавають крокодилички.

А вдалині біліє «Колампія».

У її череві, прикріплений до крісла, нерухомий, як колись оповитий мамою перед прогулянкою на вулицю, сидить Леонід Каденюк — наш Льонька.

А таймер відлічує секунди. П'ять, чотири, три, дві, одна — скандують на трибунах.

Старт!»

Підготував Віталій ЖЕЖЕРА.

ЕЛІТА НАЦІЇ

Далеко-далеко у Всесвіті, майже за чотириста мільйонів кілометрів від Землі рухається навколо Сонця маленька планета на ім'я Херсон. Вона була відкрита науковцями Кримської обсерваторії чверть віку тому, коли наше місто відзначало 200-й день народження. Нинішнього літа, в рік 225-ліття обласного центру, рухаючись орбітою, планета максимально наблизиться до свого «тезка». Лише один із херсонців мав можливість перебувати «поблизу» Херсона—космічного. Тоді Віталій Жолобов спостерігав Херсон—земний через «вікно» орбітальної станції «Салют». «Мабуть, батько зараз в лимані, риба-линь», — поділився думками з напарником Борисом Волиновим...

В. ЖОЛОбОВ після польоту

Космонавт із очеретів

У будинку, де народився майбутній Герой, віднедавна живуть нові господарі — продали обійстя, як не стало матері. Тепер на своїй малій батьківщині, у селі Стара Збур'ївка, Віталій Михайлович відвідує двоюрідних братів та сестер, племінників.

Голопристанський район сміливо можна заносити до Книги рекордів — 30 Героїв Радянського Союзу та Соціалістичної Праці зростила таврійська земля!

І ті, хто живе, і когось вже нема, увічнені в бронзі на Алеї пам'яті в центрі Голої Пристані. Утім, ні в селі, ні в районному, ні в обласному центрі жодна з вулиць не носить ім'я космонавта-земляка Віталія Жолобова. Є, шоправда, в Херсоні вулиця космонавта Поповича.

Освіту майбутній космонавт здобував у Азербайджані —сюди перевели на роботу Жолобова-старшого, капітана першого рангу, що вдовів «каравани» з нафтою. Віталій Михайлович, якому в 1942-му було п'ять років, не знав, звісно, про один з епізодів батькової біографії, котру через півстоліття після завершення війни використають як компромат проти сина. Утім, про це згодом.

— Після закінчення ін-

ла рішення. Можливо, дещо вплинули й обставини. Робота на станції в космосі — те, чого ніяк не можна натренувати на землі заздалегідь. Так само як ми проводили постійно дослід і спостереження, спостерігали і за нами. Ми з Борисом Волиновим мали доповідати про свої відчуття і враження до найменших дрібниць. Наш політ був один із перших довготривалих. Робота в космосі надзвичайно важка й виснажлива. Це тільки на вигляд плавання в невагомості — романтика, а насправді — страшенно напружений стан. Уявіть собі відчуття, коли висиш вниз головою і вся кров тисне на голову, обличчя. І так усі 24 години, день за днем, 48 діб. А робота розписана похвилинно.

Коли станцію готували до роботи, всередині хтось розбив ненароком ртутну лампу. Звісно, все обробили, як належить, та, можливо, через те, що ми знали про цю деталь, нам весь час чуввався якийсь неприємний запах, і ми про це постійно повідомляли. У космосі в кожного виникають якісь несподівані відчуття, і про них треба сповіщати. У нас «одностайно» виник своєрідний голод на запахи. Страшенно хотілося понюхати опрілок, кавун, а чи хоча б жіночі духи! Згодом ми знайшли-таки вихід: розкидали аерофлотівські паперові серветки — вони ароматизовані, і з задоволенням нюхали.

Літала еліта

Тієї самої миті, як диктор сповідав усьому світу про політ, космонавти, досі зовсім незнайомі, ставали усім рідними й близькими. А що вже земляками! Годі й казати, як пишалися голопристанці. На Землі у той час тривала жнива. «Керую комбайном, а сам думаю, що десь там зверху наді мною односельцє пращєє. Навряд чи розгледить лани, та все ж стараюся, треба не підвести його, щоб Земля видавалася чепурною й охайною», — розповідав тоді журналістам один зі старозбур'ївських механізаторів.

Десятки, сотні експериментів і дослідів проводив кожний із тих, хто працював на орбіті. Спостерігали, приміром, за посіяними на станції насінням і за станом полів на Землі, за акваріумними рибками і за косяками риби в морях. Уся робота слугувала інтересам народногосподарського комплексу.

Непередбачені ситуації ущільнювали графік роботи так, що на відпочинок не залишалось часу. По закінченні робочого дня накопичувалася купа справ, які треба було зробити — розписана до хвилин програма «збивалася» — то вийшов з ладу якийсь прилад, то у хвилини зв'язку треба відповідати на радіограми, що надійшли із Землі.

Діагностика владштування так, що у разі найменшого збою вмикається сигнал: «Звернути увагу», «Проконтролювати». А сигнал такий, що майже не відрізняється від аварійного. Ляжемо спати, а тут серед ночі сигнал. І не знаєш, чи якась стрілка відхилилася, чи, може, треба скоріше тікати до спускового апарату. «Припливеш» у відсік, до приладів, поправиш і знову в «спальню». І так за ніч кілька разів.

Випробування

Між початком підготовки і польотом Жолобова пройшло тринадцять з половиною років. За цей час не один з героїв залишився назавжди у зоряній Вічності. Але жоден з тих, хто готувався йти тернистим шляхом, не відступився. Хоча Вічність підстерігала кожного. Навіть уже на Землі.

Траплялися аварійні посадки, не в заданих місцях. Ми своє місце ввіймали, але під час приземлення апарат сильно кинуло, добре, що на рівному місці. А от Лазарев з Макаровим приземлилися на краю прірви. Причому в один бік поглянули спершу: яка краса! Тайга, ялини в снігу. А відчинили люк, щоб вийти, поглянули — глибочення прірви. Вибиралися навшипінках, затамувавши подих.

Утім, випробування Землею на Віталія Жолобова чекало пізніше. Коли в 1993 до нього прибули земляки і провили дати згоду балотуватися на посаду... керівника області.

Розрахунок був безпрограшний — на авторитет, загальнонародну любов. Жолобов набрав голосів учетверо більше, ніж тодішній керівник області.

Якими лише методами за два з лишком роки

перебування на посаді голови обласного Союзу, Соціалістичної Праці, повних кавалерів орденів Слави. Єдиний із космонавтів Радянського Союзу, хто живе в Україні. Заможною людиною себе не вважає. Ні за чим не шкодує. Живе у звичайній трікмітній квартирі. Молодша донька — студентка, старша живе в Англії — вийшла заміж за льотчика, котрий готувався у Зоряному до польоту в космос.

Є речі, котрі надто хвилюють Віталія Михайловича, а часом і принижують — ставлення до Героїв, переконаний, мало б бути інше. Через те й узявся захищати інтереси тих, котрих так мало залишилися.

— Космос виховує дві неспроможні речі, які стають глибоким переконанням: надзвичайно високу відповідальність — коли тобі довірили завдання, і вся Земля спостерігає, і ти не маєш права підвести, не впоратися з дорученням. І надзвичайно велику любов до життя — тільки в космосі посправжньому оцінюєш, що таке життя на Землі, де є земне тяжіння, трава під ногами, ріка, дерева, квіти і... жіночі духи!

Алла БРУСИЛОВА. Херсон—Київ.

Фото з архіву Героя; з архіву Августа ВІРЛИЧА. Автор щиро дякує херсонському красенцеві Августу Ернстовичу Вірличу за допомогу в підготовці матеріалу.

Про відповідальність, любов і траву

Сьогодні Віталій Жолобов очолює громадську організацію «Сла-

Херсонщина приймає героїв, 1976 р.

Стефан КОЗАК: «Коли Польща стане членом Євросоюзу, ми будемо єдиною кафедрою україністики в ЄС»

ОСОБИСТІСТЬ

Професор Варшавського університету Стефан Козак усе своє життя пов'язав з Україною та україністикою. Уявіть, як йому було, коли з 1974-го по 1989 рік в їзд до України йому заборонили? Річ у тім, що радянські літературознавці побачили в статтях пана Козака про неокласиків і модерністів, у його рецензуванні західних та еміграційних авторів спробу ревізії української радянської науки. Статтею в «Советском литературоведении» розпочалося цькування, внаслідок якого Козака зняли з посади заступника редактора журналу «Slavia orientalis». Лише з приходом до влади в Польщі «Солідарності» йому в 1981 році запропонували очолити кафедру порівняльної літератури у Варшавському університеті. З 1990-го і дотепер професор очолює кафедру української філології Варшавського університету. В листопаді нинішнього року кафедра україністики відзначатиме своє 50-річчя, і «ГУ» не міг не скористатися нагодою, щоб ближче познайомитися зі **Стефаном КОЗАКОМ**:

— Коли я працював у «Slavia orientalis», вона мала русифікований характер, і я робив усе, щоб там залунало українське слово, — почав розмову Стефан Козак. — Згодом я докладав усіх зусиль, щоб скликати наукові конференції, видавати їхні матеріали у спеціальних томах «Варшавських українознавчих записок». Перша, організована мною, була присвячена хрещенню України-Русі. Відтоді щороку ми проводимо конференції на різні теми і проходять вони під девізом «Польща—Україна». Кожна присвячена якійсь окремій проблемі: історико-культурним зв'язкам у давні часи, союзу Півсудського—Петлюри в широкому культурно-історичному контексті, 400-річчю Берестейської унії, новітнім темам. Приміром, останні «Варшавські українознавчі записки» присвячено Україні та Польщі на порозі ХХІ століття. На сьогодні вийшло чотирнадцять таких томів обсягом у 350—400 сторінок кожний.

— **Організація конференцій і публікація матеріалів — це науковий аспект діяльності кафедри. Сьогодні без цього не може бути науки, координації українознавчих досліджень. Без цього польське суспільство було б погано підготовлене до сприйняття України взагалі. А чим ви ще займаєтеся?**

— Ще один серйозний момент — польське українознавче товариство — асоціація українців. Я президент польської асоціації українців, а також віце-президент міжнародної асоціації україністики. Ці структури виконують важливу пізнавальну та інформаційну роль. Інколи дивуєшся, що поважні люди з уряду України не розуміють цієї ролі. Приміром, торік з Японії до Польщі приїздила імператорська пара. Вони зустрілися з ректором Варшавського університету, з викладачами кафедри японістики. Ці зустрічі мали дуже широкий резонанс, тим паче що гості з Японії бувають нечасто. А ось високі делегації з України приїжджають до Варшави значно частіше. Та ніхто з протоколістів не підкаже українським міністрам, прем'єрам, депутатам, щоб вони відвідали кафедру україністики. Єдиний, хто це зробив, та й то зі старої дружби, — Микола Жулинський, коли був віце-прем'єром.

Буваючи в Україні, намагаюся переконати українських політиків, що це дуже важливо. Треба, щоб в Європі бачи-

ли: українська держава цікавиться розвитком цієї дисципліни. Я вже не кажу про те, що приїздить, приміром, Шрьодер і привозить літературу в бібліотеки, облаштовує кафедри німецької найновішою апаратурою... Ми про це навіть не кажемо! Ми знаємо про стан української науки та економіки. Але наукова література, періодика?! Навіть вашої газети у нас в університеті немає! Тут, очевидно, багато треба зробити.

Проте ми не ображаємося і зі свого боку робимо все можливе, щоб піднести престиж України. Так, уперше в історії україністики Варшавський університет надав титул почесного доктора колишньому послу України в Польщі Дмитрові Павличку. Можливо, хтось не звернув на це жодної уваги, але треба розуміти, що в наукових колах дуже високо цінять, коли якийсь інститут або кафедра мають свого почесного доктора. Тим паче як у випадку з Павличком: почесним доктором став не просто якийсь політик, а відомий перекладач поезії з польської на українську мову.

— **Розкажіть докладніше про кафедру.**

— До 1990 року наша кафедра була «буфетна», або, як у нас кажуть, «канапна». Набирали щонайбільше 10—12 студентів. Проголошення незалежності України справило такий вплив, що на перший курс вступило... 170 осіб! Ми навіть злякалися: чи впрорасмося? Я пішов до ректора, а той каже: «Беріть стільки, скільки зможете навчати». І відтоді менш як 100 студентів до нас не вступає. Тільки на заочному навчається майже 50 осіб, і це єдина заочна україністика у світі поза Україною.

А коли Польща стане членом Євросоюзу, ми будемо єдиною в ЄС кафедрою україністики. В Німеччині такої, як наша, ще немає. Лише є невеликий лекторат. У Парижі, в інституті східних мов, її вже немає. В Іспанії та Італії є україністика, але це також не кафедри, а лекторати. У Польщі на відміну від України все це дуже добре бачать і розуміють. Отож, коли ми вийшли з пропозицією святкувати 50-річчя кафедри україністики у Варшаві, ректор сам очолив почесний протекторат і гарантував нам усіляку допомогу.

— **Хто у вас навчається?**
— До 90-го року в нас навчалися українці і дуже рідко

польська молодь. Тепер поляки становлять 90 відсотків усіх студентів. І ми цим дуже задоволені. Адже ті люди, які проходять через україністику, — це вже друзі України. Їх сотні. Вони працюють тут в українських школах, гімназіях, в об'єднаннях українців. Декотрі стали дипломатами. В посольстві Польщі в Києві та в консульстві у Львові працюють наші випускники. А ті, хто поїхав на Захід або до родичів у Канаду, працюють там. Наше братство — вже по всьому світу, і це наша гордість!

— **На коли плановано святкові заходи і кого ви запрошуєте на ювілей?**

— 20—21 листопада традиційно відзначають як свято Варшавського університету. Ректор відгукнувся на мою пропозицію, щоб ювілей кафедри, конференцію, виставку і концерт провести цього року під час святкування днів університету.

Серед запрошених — українознавці. Вони візьмуть участь у конференції «Україністика на сучасному етапі розвитку». З України, очевидно, приїдуть ті, хто постійно бере участь у конференціях, — Дзюба, Жулинський, Насенко, обидва Кононенки та багато інших.

— **Ваш внесок в україністику заслужено оцінено в Україні?**

— Мою роботу оцінили. Від Президента Леоніда Кучми я отримав медаль «За заслуги». Крім того, я почесний доктор двох університетів — Київського та Івано-Франківського. В Україну мене завжди запрошують на конференції. Але я працюю не заради похвали чи оцінки. Ось недавно переніс тяжку хворобу, операцію, але видряпався з Божою милістю і знову йду вперед. Тепер ректор жартує:

«Кинь так багато працювати, бо я хочу, щоб ти ще попрацював».

— **Ваші плани на наступні 50 років?**

— Далі розвивати україністику. Щоб теми матеріалів і наукових статей виходили не раз, а двічі на рік. Щоб конференції відбувалися весною та восени. Щоб набір студентів збільшити.

— **Чи є талановита молодь, яка зможе продовжити вашу справу?**

— Є і це нас дуже тішить. Адже не таємниця, що нинішня молодь не дуже горнеться до науки. Після захисту молодих кандидатів і докторів намагаємося залишити в себе, не розкидаємося кадрами. Безумовно, на науку держава ще недостатньо виділяє коштів і тому з Польщі наукова молодь від'їжджає на Захід. Проте ректор Варшавського університету старається заохочувати молоді кадри: за видання підручників, посібників виплачує їм стипендії зі свого ректорського фонду. Ця стипендія не обкладається податками. Професуру також підтримують. Я, приміром, одержую ректорську стипендію — 1000 злотих (1300 грн. — Авт.). Молодші колеги — кандидати наук — одержують 500 злотих (650 грн. — Авт.). Наш ректор добре розуміє, що молоду людину лише тим, що вона викладає в престижному вузі, на роботі не втримаєш. Треба створювати стимули. Щоб було чого прагнути, адже титулярний професор має зарплату близько 4 тисяч злотих (5 тис. 200 грн. — Авт.). Це, погодься, більше, ніж у молодшого наукового співробітника — 1600—1800 злотих (2080—2340 грн. — Авт.).

Яна СТАДІЛЬНА.

КАЛЕЙДОСКОП

Прибутковий жарт

Зле пожартували з корейськими бізнесменами хакери. Вони, майстерно підробивши титульну сторінку сайту впливової американської компанії Сі-ен-ен, розмістили на ній інформацію про те, що мультимільйонера Білла Гейтса... вбито. Цю «новину» одразу передали кілька корейських телекомпаній. Наприкінці дня сеульський фондовий ринок, значною мірою орієнтований на високі технології, по-своєму відреагував на сумну звістку — обрушився на 1,5 відсотка (у реальних цифрах це втрати загальною вартістю понад три мільярди доларів). Питання лише в тому, хто нажився на корейській довірливості?

Перекинулася вантажівка з мільйонами бджіл

На шосе в американському штаті Флорида перекинулася вантажівка, що перевозила вісімдесят мільйонів бджіл! Унаслідок аварії 82-річний шофер і власник вантажу Конрад Крамер загинув, а бджоли розлетілися. Рятувальники не могли витягнути тіло Крамера впродовж кількох годин — бджоли кружляли навколо понівеченого автомобіля і не давали до нього наблизитися.

Що є правильно, а що ні

Сенат американського штату Північна Дакота відмовився скасовувати закон 113-річної давності, згідно з яким неодружені пари не мають права жити разом. Для тих, хто не послухається, закон передбачає покарання — позбавлення волі строком на три дні та штраф у тисячу доларів. На думку сенаторів, котрі підтримали його, він служить нагадуванням про те, що є правильно, а що ні.

Гоголівська шинель повертається

Уперше в сучасній Росії чиновники стали приходити на роботу в уніформі. Новацію запровадив мер Владивостока Юрій Копилов. Майже всі 1552 муніципальні чиновники тепер ходять в однаковій формі. Поки що на грудях у співробітників — значки із зазначенням імені, прізвища й відділу, але кажуть, що незабаром з'являться лички. За ними, як в армії, можна буде з'ясувати посаду кожного службовця.

Ще Гоголь визначив колір чиновництва як сірий, мишачий. У Владивостоці цей колір — пісочний. Шоправда, спершу вибір припав на колір хакі, та згодом вирішили, що це досить похмуро і «відгонить» мілітаризмом. Зимова форма буде темно-синього кольору і з цупкішої матерії.

Рассел Кроу взяв шлюб на ранчо

Голівудський актор Рассел Кроу одружився зі співачкою й акторкою Даніель Спенсер. Церемонія відбулася на ранчо актора, що розташоване в австралійській глушині. Незважаючи на натовп шанувальників та папараці, весільні урочистості пройшли за зачиненими дверима і пресі довелося задовольнитися лише кількома фотографіями молодят.

В Антарктиці виловили суперкальмара

Колосального кальмара виловили в антарктичних водах. Це перша особа виду Mesonychoteuthis hamiltoni, яку вдалося підняти на поверхню океану, **повідомляє Бі-бі-сі**. Вчені практично нічого не знають про цього хижака. Досі людиної траплялися лише шість таких кальмарів: фрагменти п'яти було знайдено в животах хижаків, а шостого спіймали в невід на глибині 2000—2200 метрів.

Виловлений кальмар — одна з найістотніших знахідок у цій галузі біології: в нього, крім усього іншого, є ще й унікальні кроки, що обертаються, на кінцівках щупальців. У поєднанні з велетенськими розмірами це дає змогу спрутові атакувати таких чималеньких мешканців глибин, як чилійський антіас, і, можливо, завдавати відчутних ударів навіть кашалотам.

ФОТОФАКТ

Історія життя цуценяти Джейка відома майже всьому Ліверпулю. А почалося все з того, що Джейк ненароком проковтнув семидюймового ножа і... залишився живий! Мало того, сторонній предмет у шлунку тварини помітили лише після рентгену. Ветеринари й досі не розуміють, як ніж не порізав Джейкові ні гортані, ні легень!

Фото АП.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних інформгентств. ▼

Майора позбавили «накашляного» мільйона

Майора британської армії Чарльза Інгрема визнано винним у тому, що він обманним шляхом виграв джек-пот на суму мільйон фунтів стерлінгів у телевікторині «Хто хоче стати мільйонером?» (український аналог — «Перший мільйон»). Як установив суд, Чарльз та його дружина Діана уклали негласний договір з професором Теквіном Віттоком, котрий допоміг їм на запису програми 11 вересня 2001 року знайти правильні відповіді. Таємним знаком було покашлювання. На дивні звуки звернули увагу, коли Чарльз відповів на всі п'ятнадцять запитань, не скориставшись жодною підказкою.

Кашлем зацікавилася поліція. Чек на мільйон фунтів переможець одержати встиг, проте невдовзі керівництво програми подало на нього в суд. Під час перегляду запису телешоу редактори помітили, що в ті моменти, коли Інгрем розмірковував угоду, хтось із глядачів тихо покашлював, підказуючи йому правильні відповіді. Програма, в якій брав участь Інгрем, так і не вийшла в ефір. Натомість її показали під час засідання суду.

Співаки проти війни, але...

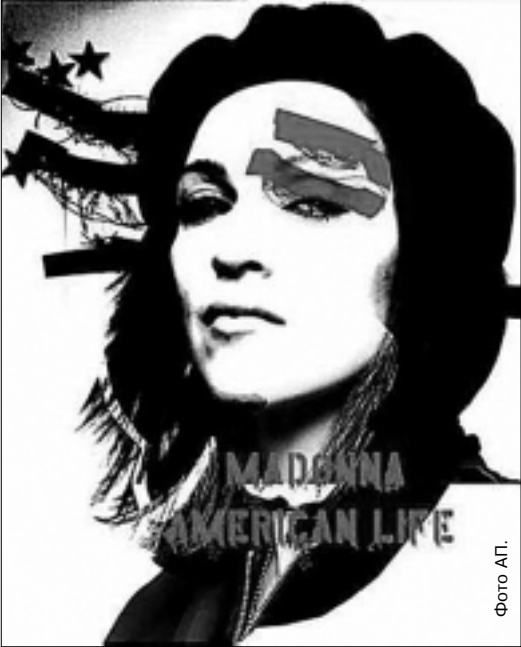

Фото АП.

Поп-дива Мадонна оголосила, що не демонструватиме свій новий антивоєнний кліп «Америкен лайф» у США. Прем'єра відео, що стало вже скандальним, відбулася в Німеччині під оплески гостей студії музичного телеканалу. В кульмінаційний момент кліпу Мадонна кидає гранату в Джорджа Буша. Проте він не злітає в повітря, а лише прикурює від неї свою сигару.

Ленні Кравіц записав антивоєнну пісню під назвою «We want peace» («Ми хочемо миру»). Разом з ним у її запису взяли участь популярний іракський співак Кадим Аль-Шахір, палестинський інструменталіст Симон Шахін і ліванський барабанщик Джемі Хаддел. Однак, попри свою популярність, Кравіцу довелося приєднатися до довгого списку музикантів, які розміщують свої антивоєнні пісні в Інтернеті, — американські радіостанції, щоб уникнути непорозумінь, воліють не транслювати такі твори в ефірі.

На знімку: титульна сторінка синглу Мадонни «Америкен лайф».

5 квітня. Урочисте відкриття курсування контрелейного поїзда «Ярослав» за маршрутом «Київ—Славкув (Польща)» з участю Міністра транспорту України Г. Кірли.

4 квітня. Київ. Завершився всеукраїнський конкурс на кращий ескізний проект пам'ятника митрополиту Петрові Могилі.

5 квітня. Затримані за браконьєрство в українській зоні Чорного моря турецькі шхуни відбуксовано до Одеси.

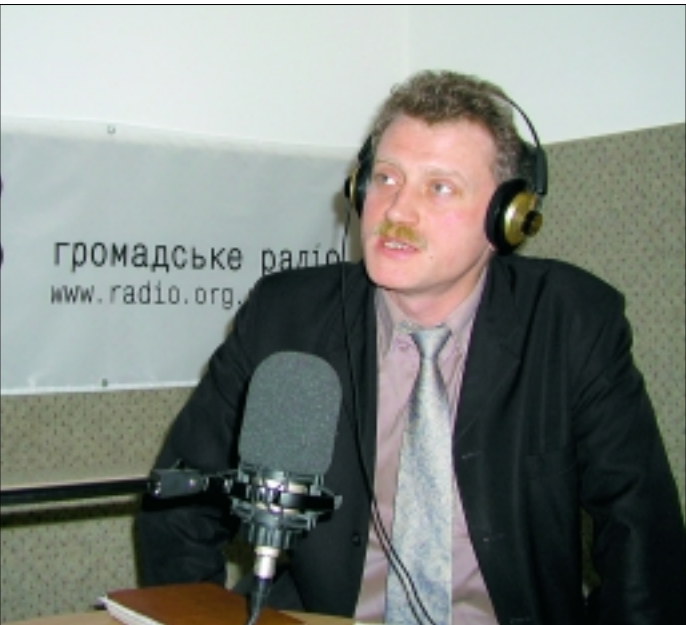
6 квітня. Незвичний весняний сніг випав в Україні.

9 квітня. Парламентські слухання у ВР на тему «Реформа політичної системи в Україні: мета та концептуальні засади конституційних змін».

8 квітня. Багдад. Під час штурму американсько-англійськими військами іракської столиці загинув українець — журналіст агентства «Рейтер» Тарас Процюк.

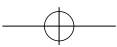
9 квітня. У ніч з вівторка на середу на трасі Київ—Чернігів в автокатастрофі загинув відомий журналіст, керівник «Громадського радіо» Олександр Кривенко.

9 квітня. Війська антиіракської коаліції майже без бою оволоділи Багдадом.

10 квітня. Київ. Голова ВР Володимир Литвин зустрівся з послом Болгарії Ангелом Таневим.

Нам грають сурми, а не похоронні дзвони

АКТУАЛЬНА РОЗМОВА

(Початок на 2-й стор.).

— Президент, розвінчуючи антидержавну, руйнівну роль опозиції, зазначив: до чого дійшло, праві зійшлися з лівими. Ви як член Конгресу українських націоналістів вбачаєте в цьому об'єднанні загрозу державній незалежності?

— Президентові взагалі не варто було б таке казати. Сам він не посоромився зійтися з комуністами, коли треба було повалити уряд Ющенка. Ось покійна пані Слава була переконаною антикомуністкою, але не мала жодних комплексів, коли йшлося про необхідність співпраці з певних питань з лівими. Немає вічних ворогів, є вічні інтереси. Інтерес нації вимагав, і ми пішли на ситуативне об'єднання. Нічого в цьому страшно-го немає. Звичайно, головна, магістральна позиція блоку не обов'язково має збігатися з позиціями ситуативних союзників. Тим паче комуністів. Зрозуміло, у нас з ними не буде єдиного кандидата на президентські вибори. Вони не підтримають Віктора Ющенка, ми не підтримаємо їхнього.

Страшніші так звані президентські ініціативи, які можуть звестися і вже зводяться до «все-

народного» одобрямсу. Їхня мета — не політична реформа, яка справді потрібна, а збереження нинішньої влади. Це справді загроза для України, а не співпраця блоку Віктора Ющенка з блоком Юлії Тимошенко чи соціалістами.

І тепер, на мою думку, основні наші «слова і діла» повинні полягати в протидії президентським ініціативам.

— Ви проти зміни моделі влади?

— Я не бачу в запропонованому на всенародне обговорення проєкті цього бажання. В даному разі між словом і ділом — дистанція величезного розміру. Результати минулих виборів показали, що чинна влада вже себе вичерпала. Так, треба справді підвищувати роль парламенту, роль уряду. Бо навіть найгеніальнішого президента може зіграти поглот, не дуже патріотичний за духом. Але запропонований Президентом законопроект фактично передбачає посилення олігархічно-кланової диктатури. Політична реформа — це не лише зміни до Конституції, а й прийняття деяких законів. Наприклад, закону про вибори до Верховної та місцевих рад на пропорційній основі. Потрібно

над цим працювати. А що стосується змін до Конституції, то властиво парламенту виробити погоджену модель — добре, якщо ні — питання слід відкласти на період після президентських виборів.

— Ми говорили про ситуативне об'єднання з комуністами. Але, здається, у націоналістів є ще один ситуативний союзник. Маю на увазі об'єднаних соціал-демократів. Їхній лідер не раз заявляв про необхідність реабілітації УПА — цієї боліточки для націоналістів теми.

— А на останньому з'їзді СДПУ (о) партія оголосила себе «форпостом захисту Росії». На мій погляд, для них і УПА, і російський фактор є не більше, ніж карта в колоді, м'яко кажучи, не дуже чесних політичних ігор. Коли есдекам було вигідно на західних теренах розігрувати підтримку визнання УПА, вони про це говорили. Проте це ніяк не реалізовувалося конкретним голосуванням. Як пам'ятаєте, на минулій сесії питання УПА було включено до порядку денного. Але так і не було проголосовано, а на нинішню навіть не внесено до порядку денного. Без сумніву, АП тісно співпрацює з більшістю, якби вони хотіли добитися історичної справедливості, вони це зробили б, а не говори-

ли. Тому ставлюся до таких «добрих намірів» як до звичайної політичної демагогії.

— Чому ви не підтримали частину своїх колег-«нашоукраїнців» з «кувейтського питання»?

— Вважаю, що передислокація батальйону до Кувейту була поспішним рішенням. Наша влада проявила таке собі українське малоросійство. Це відбиток нашої «багатовекторної» політики. Якби ми були самостійними політиками, ми мали б з'ясувати ситуацію, подивитися, як розгортаються події, а тоді приймати рішення. Ніхто нас не гнав на другий день війни ухвалювати те чи інше рішення. Тим більше приєднуватися до антиракської коаліції. Соромно спостерігати, як постфактум наш МЗС намагається довести, що ми не рогаті. Сказавши «а», неможливо не сказати «б». У Кувейті є загроза для життя наших вояків. Виходячи з цих міркувань, я не проголосував «за». Знаєте, присутність нашого батальйону могла б бути ще виправдана, якби там були інтереси України. Не виборовши такого інтересу, ми поквапилися виконати заклик дядька Сема «відмолювати» не наші з вами гріхи. Переконаний, нашого батальйону там не потрібно.

Розмову вела
Людмила КОХАНЕЦЬ.

Вічна цінність подібна до мрії

ГАСТРОЛІ

Альбоми цієї голосистої дівчини за кількістю проданих копій обігнали ті, що вийшли паралельно у Селін Діон та Мадонні. Невдовзі французька Емма Шаплін (на знімку) представить свою творчість українській публіці.

Ця співачка — справжні чари, які владно оповивають з першого погляду, з першої ноти. У Еммі пронизливе і водночас якесь зворушливе, мовби поранене, колоратурне сопрано. Схожа чи то на оксамитовий тюльпан, чи то на гнучку пуму, яка обережно обмачує свій шлях, вона вражає наповал ось чим ще. Емма обра-ла для свого співу середньовічну італійську (тобто, нерідну) мову XIV століття, витончену поетичну мову Бокаччо і Данте(!).

А жанр? — закономірно поцікавляється неознані. Ось тут варто повернутися до Парижа часів Амелі з фільма, що наробиш чимало шуму нещодавно. Бо наша героїня, так само як і героїня кінострічки, народилася там приблизно в один і той самий час. До чого тут це? Щоб разом з читачем спробувати вловити смак доби. Батьки Емми — поліцейський і секретарка — вважали кожен власну роботу найкращою для дочки. Але, як це зазвичай буває, діти з консервативних родин виростають нонконформістами. Мовчазна дівчинка трансформувалася на самостійну

юну особу, яка скрупульозно шукала себе.

У чотирнадцять Емма отримувала величезне задоволення від уроків музики, які давала їй одна немолода старосвітська пані. В затишному житті вчительки були присутні коти, ноти, свічки... Відвідуючи Паризьку оперу, Емма усвідомила, що нічого кращого за оперу не знає. Водночас, дівчина розвивалася сумбурно і різновекторно. Вона спробувала себе в амплу солістки хеві-метал-гурту. Згодом відправилася до музичної школи за новою порцією знань. Але, як зазвичай писали у радянських підручниках, не витримала схоластичної науки. Певний шматок життя Емми в Америці, мабуть, не минув марно. Володіючи унікальними даними, співачка остаточно вирішила стати на власний, власний і це раз власний сценічний шлях. Те, що робить вона нині, випустивши декілька сольних альбомів і попрацювавши з яскравими композиторами, — це захоплююче синтетичне мистецтво. Це — поєднання розкошів, урочистос-

Фото з архіву «ГУ».

ті, «дорослості» оперного виконання з підкупаючою безпосередністю сучасних інтонацій.

Найцікавіше після усього сказаного: Еммі Шаплін неможливо дорікнути стосовно того, що зазвичай закидають Ванессі Мей та Миколі Баскову — спекуляції на невігластві публіки, яка понад усе віддає перевагу солодощам, розумності і доступності. Однак, власні висновки матимете змогу зробити на концерті Емми 17 квітня в національному палаці «Україна».

Емма Шаплін — нова, непере-

ресічна, по-своєму складна. І що «не-простоту» прекрасних музичних структур намагається дедалі більше черпати із себе самої. Вона також пише тексти, вносить чимало корисного в музику і аранжування.

Можливо, вельми самовпевненим здаватиметься комусь вислів Емми Шаплін щодо її творчих пошуків: «Я жадала чогось такого, що мало б вічну, схожу на мрію цінність». Це, повірте, не самовпевненість, а велике прагнення досконалості.

Ольга КЛЕЙМЕНОВА.

На чий вулиці «Телетріумф»?

ТОЧКА ЗОРУ

Минулої суботи в конгрес-холі президент-готелю «Київський» відбулася третя офіційна церемонія вручення національної премії в галузі телебачення «Телетріумф». Як казав ослик Іа, дивлячися на своє відображення в річці — приголомшливе видовище!..

Із 20 номінацій по чотири «Телетріумфи» дісталися «1+1», ICTV та «Інтеру», по два — Новому каналу й СТБ, по одному — УТ-1 та М-1. Ще одну статуетку отримали одеські «Маски» за крашу гумористичну програму, а Олександр Зінченко та Іван Машенко стали «телетріумфаторами» в номінації за особистий внесок у розвиток телебачення.

Математична тупість, з якою на догоду спотвореній бюрократичній коректності претендентів розподілили за номінаціями, красномовно свідчила про те, що тут враховувалося складне переплетіння найрізноманітніших чинників, за винятком одного — професіональної логіки. Наших телезійників, як і так не надто відзначаються конкурентоспроможною продуктивністю, розвели по номінаціях, як по палатах у дурдомі, коли вже достеменно й не второпаш, хто тут Наполеон, а хто чайник. Практично одні й ті самі потенційні лауреати, по кільк разів перетасовані, фігурували в принципово неспівставній компанії. Єдиним винятком була хіба що група економічних програм реально адекватного формату. В решті, як правило, пліч-о-пліч опинилися традиційно коні і трепетні лані — без шансу визначити, хто є хто.

Приміром, у номінації «Режисер» постали конкурентами автор документального серіалу «Війна. Український рахунок»

(«1+1») Сергій Буковський, Семен Горов, який створив на «Інтері» музичну новорічну «Попелюшку», і Іван Ясній, котрий шотизажа скаче «Галопом по Європах» (ICTV). Невже комусь би завадив «Телетріумф» Буковського, скажімо, в номінації «Документальний проєкт»? На жаль, такої номінації не було. Але ж документальні проєкти протягом сезону були. І на тому-таки «Інтері», і на «1+1».

Мал. Михайла САЧКА.

Але канали їх чомусь не за-являли. А даремно. Чи хтось має сумнів у достатній престижності «Телетріумфу» для того, щоб і сам факт номінування вважався за честь? І взагалі, звідки взялась оця надто жорстка і надто велика жанрова сітка номінацій, мовби призначена для того, щоб не так вилувати, як пропускати?.. Добре, аби на потім над нею попрацювали люди, які знають, чим відрізняються, наприклад, розважальні і гумористичні програми від телешоу, і чому авторський культурологічний проєкт Вадима Скуратівського «Бачу Землю» («Телетріумф» УТ-1) не є науково-популярною програмою.

Точно так, як окремі тематичні випуски «Я так думаю» («1+1») навряд такі вчирпні, щоб номінуватися разом з циклами програм, які спеціалізуються на темі, скажімо, культури. Щоправда, за коректнішого номінаційного розкладу традиційному культурному тріумфаторові «Ім-презі» (СТБ) було б складно витримати конкуренцію з тим-таки Скуратівським. А порушувати усталену традицію, мабуть, не входило до чийось намірів. Хоча саме так відбувається перетворення теленомінантів на теленоменклатуру. І, схоже, саме такий перекучений спосіб обрали начальники «Три-

умфу» для «опускання» реальних багатовікових творчих заслуг і той-таки Оксани Новосад, і Ольги Герасим'юк, і Андрія Цаплієнка, чи постійне лауреатство уже набуло чи не одіозного характеру.

При цьому як були, так і залишилися на узбіччі проєкти, що вносять такий собі свіжий струмінь у загалом досить однорідно-скупну «ниву» вітчизняного виробництва. Як, приміром, нові проєкти того-таки «1+1» — «Я так думаю» чи «Подвійний доказ».

Також організаторам і постановникам дійства не зайве було дізнатися, чим саме має відрізнятися церемонія вручення національної премії від корпоративної вечірки в нічному клубі і від урочистих партбзрів. Гадаю, насамперед — відчуттям реальності. До якої те, що відбувалося на сцені все-таки не мюзік-холу, а Конгрес-холу, спробувала повернути Алла Мазур.

Вийшовши на сцену для отримання «Телетріумфу» як переможця в номінації «Кращий ведучий інформаційної програми» («ТСН», «1+1»), Алла коротко і виразно спробувала пояснити всю блюзнірну недоречність бравурного офіційно-го кокетства, з яким телезійний номенклатурний «ареопаг» намагається зробити веселу міну за поганою гри. Адже не може бути мови про повагу професіональності і людської гідності журналістів, поки не названі імена замовників убивств Гонгадзе і Александрова. На прохання Алли Мазур зал вшанував їхню пам'ять стоячи.

У інформаційних сюжетах телеканалів, присвячених «Телетріумфу», цього епізоду не було...

Ганна ШЕРМАН,
«Телекритика».

ОГОЛОШЕННЯ

Региональное Агентство по вопросам банкротства в Донецкой области и ликвидаторы АОЗТ «Надежда» и ОАО «Кураховский завод минеральной ваты и конструкций» сообщают о повторном проведении аукционов. На аукцион выставляются — здания бывшего стройремучастка, г. Горловка, ул. Первомайская, 36-б, 1970 г., начальная цена продажи — 22000,00 грн. в т. ч. НДС, гарантийный взнос — 1100,00 грн. На аукцион выставляются со снижением начальной цены продажи на 30 % — производственные здания и сооружения, расположенные по адресу: г. Курахово, ул. Маяковского, 1 Б, 1959-1990 г., общ. площадь — 6579,4 кв. м., начальная цена продажи — 73249,40 грн. без НДС, гарантийный взнос — 3662,47 грн. Гарантийный взнос в размере 5 % от начальной цены реализуемого имущества перечисляется на р/сч. 260024175 в ДОО АППБ «Аваль», МФО 335076, ОКПО 31501033, регистрационный сбор для регистрации участников аукциона — 17,00 гривен перечисляются на р/сч. 2600539199 в КООБ № 8143, МФО 394028, ОКПО 31501033 Донецкой товарной бирже «ЮГО-ВОСТОК». Для участия в аукционах необходимо подать письменную заявку организатору торгов Региональному Агентству по вопросам банкротства в Донецкой области, расположенному по адресу: г. Донецк, бульв. Шевченко, 20. Срок подачи заявок 27 календарных дней со дня публикации в газете по 08 мая 2003 г. включительно. Аукционы по продаже активов АОЗТ «Надежда» и ОАО «Кураховский завод минеральной ваты и конструкций» состоятся после 30 календарных дней со дня публикации информации 13 мая 2003 г. на Донецкой товарной бирже «Юго-Восток» в 14.00 ч. и 15.00 ч. по адресу: г. Донецк, ул. Артема, 131-А. Справки по телефонам: 381-76-14, 381-76-17.

Втрачені оригінали Статуту Релігійного Центру Священної Ради ОСІДУ РУНВіри та Свідчення про реєстрацію Статуту даної релігійної організації № 35 від 29 червня 1999 року, видане Державним комітетом України у справах релігій, вважати недійсними.

ТОВ «Київшляхбуд» код ЄДРПОУ 30356346, зареєстроване виконкомом Броварської міської ради народних депутатів 29.09.1999 р. виконанням своєю ліквідацією. Усі претензії приймаються протягом 30 днів з дня опублікування в газеті за адресою: 07400, м. Бровари, вул. Гагаріна, 7, к. 59.

Господарський суд м. Києва Постановою по справі № 23/513-б визнав Спільне Українсько-Російське товариство з обмеженою відповідальністю «Пересвет-Н» (юридична адреса: 01014, м. Київ, вул. Мічуріна, 4, код ЄДРПОУ 23736376, р/р 2600875 в АППБ «Аваль» м. Бориспіль, МФО 321789) банкрутом та відкрив ліквідаційну процедуру. Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Чебаненко Сергія Павловича (ліцензія серії АА № 047615 від 10.07.2001 р.). Претензії приймаються за адресою: 01025, Київ-25, а/с-177.

Господарський суд Дніпропетровської області, 49027, м. Дніпропетровськ, вул. Куйбишева, 1-а, у справі № Б 15/133/02 від 27.03.03 р., визнав Відкрите акціонерне товариство «БЕБіКО», 50017, Тернівський р-н, м. Кривий Ріг, Дніпропетровська обл., п/р 26004301141326 в Жовтневому ТВБВ Центрально-міського відділення «ПіБ» м. Кривий Ріг, МФО 305493, код 13445672 — банкрутом та розпочав ліквідаційну процедуру. Ліквідатором призначено Безпадова В. Г., 49081, м. Дніпропетровськ, пр-кт Воронцова, 75, кв. 232, тел. (0562) 23-41-67.

Ліквідатор ВАТ «Антонівський цукровий завод» с. Кременчуки Красівського району Хмельницької області, арбітражний керуючий Дейнека Микола Іванович (ліцензія № 047739 від 02.10.2001 р., адреса: 29000, м. Хмельницький, вул. Хотовицького, 8, кв. 120, тел. — 03822-6-10-98), повідомляє що 12.02.03 р. господарським судом Хмельницької області прийнято постанову по справі № 8/81-Б про визнання ВАТ «Антонівський цукровий завод» банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру.

Акціонерна компанія з іноземними інвестиціями «Демос» (м. Дніпропетровськ) повідомляє про проведення загальних зборів акціонерів, що відбуються 29 травня 2003 року о 10.00 за адресою: Україна, м. Дніпропетровськ, пл. Леніна, 1, офіс 139. **Порядок денний загальних зборів акціонерів:**
1. Звіт генерального директора про підсумки фінансово-господарської діяльності акціонерної компанії «Демос» за 2002 рік.
2. Звіт Ревізійної комісії компанії про виконану роботу, висновки Ревізійної комісії про річний звіт та баланс за 2002 рік.
3. Затвердження річного звіту, балансу, порядку розподілу прибутку за 2002 рік.
4. Про затвердження планових показників фінансово-господарської діяльності на 2003 рік і основних напрямків роботи до 2006 року.
5. Про зміни розміру статутного фонду компанії.
6. Внесення змін до статуту компанії.
Реєстрація акціонерів проводиться 29.05.03 з 9.00 за адресою: м. Дніпропетровськ, пл. Леніна, 1, офіс 139 на підставі документів, що посвідчують особу та підтверджують повноваження. Компанія запрошує акціонерів прийняти участь у зборах. **Телефони для довідок:** (0562) 41-82-72, т/факс (0562) 45-02-04.

МРЦ МВС України «Перлина Прикарпаття» в м. Трускавець, надає «Замовник», проводить процедуру здійснення закупівлі робіт шляхом відкритих торгів. **Член тендерного комітету — відповідальний за здійснення процедури закупівлі:** Шишко Олександр Андрійович — начальник МРЦ «Перлина Прикарпаття». **Телефон:** 5-06-49. **Факс:** 6-66-76. **Опис предмета закупівлі:** «Реконструкція спального корпусу санаторію «Синяк» в с. Синяк Закарпатської області. **Джерело фінансування:** бюджетні кошти. **Місце і час отримання заявки для участі у процедурі закупівлі товарів, робіт і послуг:** м. Трускавець, вул. С. Бандери, 71, інд. 82200, 7 травня 2003 р.

Ухвалою Господарського суду Миколаївської області (54009, м. Миколаїв, вул. Адміральська, 22) від 26 березня 2003 року порушено справу № 14/31 про банкрутство Сільськогосподарського колективного підприємства «Зоряне», код ЄДРПОУ 00855167, юридична адреса: 57110, Миколаївської обл., Миколаївський район, с. Шостакове; банківський рахунок № 260021442 в АППБ «Аваль» в м. Миколаєві, МФО 326182, код ЗКПО 00855167. Розпорядником майна призначено Білика Сергія Івановича (м. Миколаїв, пр. Леніна, 67, каб. 10), ліцензія № 419460. Заяви кредиторів приймаються протягом одного місяця з дня публікації оголошення.

Уважаемые акционеры! Проведение ОАО «Укрхимэнерго» Сообщает о проведении общего собрания акционеров, которое состоится 30 мая 2003 года в 14 часов по адресу: г. Северодонецк Луганской обл., Гвардейский пр., 2-а. **Повестка дня:**
1. Отчет Правления о деятельности ОАО «Укрхимэнерго» в 2002 г., включая дочерние предприятия и планы работы общества на 2003 г.
2. Отчет и заключение Ревизионной комиссии о финансово-хозяйственной деятельности ОАО «Укрхимэнерго» в 2002 г.
3. О порядке распределения прибыли за 2002 г.
4. О дивидендах за 2002 г.
5. Утверждение договоров купли-продажи имущества ОАО «Укрхимэнерго».
6. О реорганизации дочерних предприятий ОАО и утверждение их уставов.
Для участия в собрании акционерам необходимо иметь документ, удостоверяющий личность, представителем акционеров — доверенности на право участия в собрании, оформленные в соответствии с действующим законодательством. Регистрация участников собрания с 12.00 до 13.45. **Тел. для справок:** (06452) 4-13-15.

Правление.

«Карлюка» збирає друзів

(Початок на 3-й стор.).

Виставку відкрито у галереї мистецтв у День сміху, за традицією, 1 квітня, під гаслом «Як і що ми п'ємо?» за сприяння народного депутата України Анатолія Кукоби та полтавського міськвиконкому. На

ній представлено понад 400 робіт із 25 країн світу. Зокрема, із Бразилії, Чилі, Китаю, США, Іспанії, Ірану. У рамках міжнародного конкурсу проводяться також виставки кийвського клубу карикатуристів «Архігум» та англійської кари-

катури. Переможцями «Карлюки-2003» стали болгарин Стефан Десподов, киянин Юрій Кособукін (мал. ліворуч) та москвич Михайло Златковський. Приз газети «Голос України» дістався запорізьцю Олегу Локтеву. До речі, «Ку-

рінь» у своїх наступних «посиденьках» «пригвоздить» усі малюнки-призери полтавського конкурсу.

Виставка експонуватиметься до 23 квітня.

Григорій ГРИНЬ.
Полтавська область.

Агент з якості

До гурту торговельних палаток, що і в спеку, і в заметіль з раннього ранку виринають на наші тротуари, під'їхав чималий, майже двоповерховий мікроавтобус з найкращим дивними антенами дахом. З автобуса виліз чолові'яга, на голові його кучмилася перука, натягнута просто на очі, що ховалися за великими темними окулярами. Широкий строкатий вовняний шарф обмотував чоловікові півголову, ретельно маскуючи мініатюрні мікрофон та навушник.

— Зважте мені рівно один кілограм оцих-от мандаринів, — несприродно голосно вимовив чоловік, тицьнувши в екзотичні плоди великим пальцем.

Продавець байдуже заходилася копирсатися в ящику з такими-собі мандаринами, які нібито побували у вжитку, а дивний чоловік узав у руки один плід і, відступивши вбік, ретельно розглядав зразок нехитрого товару, навмисно притулюючи до шкірки мандарина свій комп'ютеризований датчик-обручку.

— Термін давності? — майже нечутно вимовив він і почув у відповідь з автобуса через навушник після паузи: «Термін зберігання прострочений».

— Вологість? — мало не прошепотів диавк і миттєво одержав відповідь: «Вологість менше припустимої».

— Уміст пестицидів? — запитав хитрун, затуливши рота шарфом і за хвилину почув: «Пестицидів неміряно!».

Чоловік зробив крок до терезів і, простягнувши пальця з шпигунською обручкою впритул до тарілки терезів,

уже не криючись, спитав у мікрофон: «Вага?» — «Сімсот дев'яносто грамів», — почувся із гучномовця, і від того аж здригнулися перехожі. Чоловік стягнув з голови перуку і, виблискуючи лисиною, попрямував до продавця, витягнувши з кишені лискуще посвідчення:

— Агент з якості торговельних послуг від Світової організації торгівлі, — урочисто й голосно продекларував він, — ось вам мій мандат ООН і справедливий вирок: якість торговельної послуги незадовільна, товар залежаний, недоброякісний, обваження клієнта зухвало велике — аж до неправдоподібного!

Від барикади ящиків з родиною відділилися дві тіні і, ніби з-під землі, вигулькнули перед міжнародним агентом.

— Мандат, кажеш? — хрипко вимовив володар голови розміром з лебедий гарбуз, і, несподівано обійнявши агента, висякався тому на лисину. — Ану залазь у свою амбулаторію і чеши звідсіля!..

Агент не змусив себе прохати двічі, і за хвилину шедевр світової електроніки понісся вулицею, а навздогін дунало з реготом: «Якість відмінна — підтверджую!».

Раптом задзвонив телефон, і очманілий агент почув черговий наказ центру: «Наступний об'єкт — ринок «Житний».

— Уже їду! — вигукнув і, захилинаючись істеричним реготом, додав: «Курс на Брюссель, швидкість — максимальна! А без захисту військового контингенту ООН ноги моєї більше тучечки не буде!».

Юрій БОЛЬШАК.

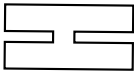
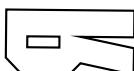
НАШ КОНКУРС

фото Олександра СИНІЦІ (УНАІН).

Щоб це означало? Відповіді надсилайте з поміткою: Курінь. «Чий туфля?»

ЦЬОГО

Астрологічний прогноз

з 14 по 20 квітня 2003 року

Ви намагатиметеся бути незалежними. Але не засмучуйтеся, якщо зіткнетеся з труднощами, у вас вистачить сил їх подолати.

ОВЕН. Всі думки, розмови торкатимуться вашої професійної сфери, кар'єри, а також поточних цілей. Можуть бути зміни на роботі, але від підписання важливих паперів краще відмовитися, не варто поспішати: необдумані слова можуть зашкодити кар'єрі та становищу на роботі.

ТЕЛЕЦЬ. Ваш внутрішній, психологічний стан залежить від думок, які непокоять, від того, в чому відчуваєте себе невпевнено, в чому сумніваєтеся і чого боїтеся. Особливо гостро переживатимете за долю тих, хто далеко, і від кого залежить ваш успіх або становище на роботі. Вам стане набагато легше, якщо ви остаточно вирішите питання, яке вас турбує.

БЛИЗНЯТА. Тільки завдяки наполегливості зможете відстояти своє становище в колі друзів та однодумців. Цього тижня стосунки з деякими людьми чи організаціями набудуть загостреного характеру. Можете припинити їх або розірвати якийсь договір, щоб отримати нові перспективи та надії.

РАК. Через спільні прибутки і ваш соціальний стан, якого ви досягли завдяки шлюбу чи діловому партнерству, виникнуть проблеми. Використайте цей тиждень для обговорення власних перспектив, пов'язаних з можливими діловими пропозиціями стосовно співпраці з іноземними партнерами.

ЛЕВ. Ви маєте бути дуже сумлінними, працелюбними і методичними, якщо хочете отримати результат і не прогавити хорошу перспективу. Але не дуже перенапружуйтеся, від перевтоми можете відчути фізичну слабкість і втратити багато сил.

ДІВА. Можливо, будете налаштовані агресивно і мимоволі шукатимете суперника, можете стати призвідником конфлікту. Під час спілкування з дітьми і коханим є небезпека зіпсувати стосунки необережним словом або вчинком. Імовірно, доведеться розв'язувати проблеми, пов'язані з чужим майном.

ТЕРЕЗИ. Ваш партнер або чоловік (дружина) буде більш роздратований, ніж звичайно, і вам не сподобається їхня поведінка. Те, що раніше легко пробачалося, тепер може бути для вас принциповим. Сварка чи конфлікт може стати перешкодою для подальших довірчих стосунків.

СКОРПІОН. Цей тиждень принесе багато переживань. Ваші потаємні думки і сумніви, душевні муки, що підіграються логічними викладками, інтелектом, можуть лише посилити стан, що призведе до іпохондрії, меланхолії. Можливі поїздки, переміщення і контакти. Необхідно їх контролювати.

СТРІЛЕЦЬ. Вам доведеться багато працювати, щоб досягти успіху. Необхідно виявити наполегливість і завзятість, щоб отримати хоча б якийсь результат. Якщо втратите витримку, то ризикуєте посилити конфлікт з дітьми чи коханим (коханою).

КОЗЕРІГ. Ви налагоджуватимете своє життя, розв'язуватимете проблеми, пов'язані з роботою, кар'єрою чи початком самостійної діяльності. Можливо, у ваших діях буде багато суперечностей. Намагайтеся не доводити справу до конфлікту з батьками чи керівництвом.

ВОДОЛІЙ. Якщо протягом тривалого часу ви намагалися щось опанувати або знайти потрібну інформацію, то цього тижня отримаєте довгоочікуваний результат. Зрозумілішими і конкретнішими стануть питання, пов'язані з укладанням угод, підписанням важливих паперів або стосовно отримання документів.

РИБИ. Цього тижня шукатимете способи поліпшення свого фінансового становища, корисні зв'язки, плануватимете спільні справи. Але не варто розраховувати на допомогу друзів та покровителів, вони не зможуть її надати, і ви потрапите у складне становище.

ДОШКА ПОШАНИ «КУРЕНЬ»

Рученьки тернуть...

Сергій Тігіпко, Голова Національного банку:
— У нас роботи так багато, що руки розбігаються...

Від чергового:
Руки — до одного місця, головне, щоб наші гроші не розбігалися!..

Я пам'ятник собі...

Валерій Пустовойтенко, лідер депутатської фракції НДП:
— Удалося піднести рівень довіри людей до нашого уряду. Ми почали стабільно виплачувати пенсії, гасити борги, було створено систему виплати заборгованості у соціальній сфері. Та лаври дісталися іншим... Пишаюся тим, що цією накатаною системою ще довго працювали два уряди!...

Від чергового:
Через сто років. На майдані Незалежності стоїть монумент комусь у промигзлі. На постаменті напис: «Накатаному політикові — від укатаного народу!»

Як Вацлав гамав...

Віктор Чайка, політик:
— Гадаєте, «зелений» Кононов, «рожевий» Медведчук або «революціонерка» Вітренко збираються вранці ходити в магазин по булочки, як Вацлав Гавел?

Від чергового:
Незарно до чужого рота заглядати. Кому яке діло, що Вацлав гамав? Аби лиш на здоров'я!

Як Руслан Борисович і Сергій Рафаїлович мільярд ділили

Руслан Боделан, міський голова Одеси:

— Якось ми з губернатором сиділи, невимушено розмовляли. І раптом Сергій Рафаїлович (глава облдержадміністрації Гриневецький. — Черг.) жартома запитав: «Уявіть собі, Бори-

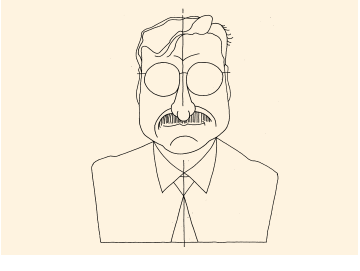
совичу, таке диво: місто отримало мільярд доларів. На що б їх витратили?» Прощу, не смійтеся, але вночі, уві сні, я заходився «ділити» цей мільярд.

Прийшов уранці на роботу, телефоную до губернатора: «Сергію Рафаїловичу, знаєш — я поділив мільярд». — «Який мільярд?» — не розуміє той. — «Та той, що ми вчора увечері знайшли».

Від чергового:
Хлопці, у нашій країні тому, хто знайшов мільярд, припадає лише 25 відсотків... Інакше вам насититься Микола Янович Азаров...

Малюнки
Володимира КАЗАНЕВСЬКОГО,
Василя ФЛЬОРКА,
Михайла САЧКА.

Чергував по «Куреню»
Віталій СУДДА

НАРОДНИЙ КАЛЕНДАР

Мокрий квітень, сухий май — буде в клуні рай

14 квітня — Мар'ї. Якщо на Мар'їн день повинь, то вродить густа трава; коли ж не прощумлять таловоди, то літо буде холодне і дощове.

18 квітня — Федули. До Федули ще не раз морози були, а коли прийшов Федул — тепло роздуть.

Прикмети квітня

- Купчасті хмари надвечір не зникають — погіршиться погода, задощить.
- Черемха зацвітає перед останніми весняними заморозками.
- Якщо спливе на поверхню листя німфеї — кінець нічним приморозкам.
- Повернулися з півдня перелітні кажани — прийшла справжня весна, і значних холодів не буде.
- Ластівки почали лаштувати гнізда — настало стійке тепло.